

Billund Landdistriktsråd (BLDR)

Årsmøde

med foredrag og orientering

Tid:	Tirsdag d. 25. april 2018, kl. 19.00.
Hvor:	Hejnsvig Hotel, Hejnsvig, 7250 Grindsted
REFERAT	
1	Valg af ordstyrer. Kurt Jensen, Sdr. Omme.
2	Valg af stemmetællere og referent. Stemmetællere ej valgt. Referent: Holger Folkmann Villumsen.
3	<p>Formandens beretning.</p> <p>1. Også i det forløbne år er der sket en masse på landdistriktsområdet i Billund Kommune. Samarbejdet i BLDR og dermed indholdet af vore møder har i løbet af året været præget af stor variation og af, at vi har skullet afsætte tid til behandling af ansøgninger til landdistriktspuljen. Det sker fire gange årligt og er et arbejde, som vi hele tiden gør nye erfaringer med, og som, vi også har fundet ud af, tager tid.</p> <p>2. Faktuelt består BLDR stadigvæk af 8 lokalområder fra Billund Kommune. Vi har i løbet af året afholdt møde cirka hver anden måned, hvor hvert lokalsamfund, udover forskelligt samarbejdsstof, også har kunnet fremlægge de aktiviteter, som lokalt er foregået i løbet af året.</p> <p>3. Den nye landdistriktspolitik fungerer nu år 4. Diverse mødestrukturer lokalt og i forhold til BLDR samt afholdelse af ildsjæleværksteder er nu ved at være på plads. Det bedste, der kan siges indtil nu, er at Landdistriktspolitikken ikke ser ud til at have forhindret os i at gøre noget positivt i vore lokalsamfund. Året har været brugt til at finde en balance i lokalområderne i forhold til behovet for møder med f.eks. landdistriktskoordinator. Endvidere har vi måttet erkende, at vores ildsjæleværksted med fokus på turisme ikke har kunnet gennemføres på grund af manglende tilslutning 2 gange. Der må vi finde en anden vej.</p> <p>4. I løbet af 2017 har landdistriktsrådet været omkring behandlingen af følgende områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • BLDR sagde ja til, at restbeløbet af landdistriktpuljerne for 2016 og 2017 blev brugt til bredbånd på landet. Afhjælpning af manglende mobiltelefon dækning og manglende dækning med bredbånd i landområderne er derfor nået et skridt videre. Indenfor mobiltelefoni er kortlægningen i gang. • I forhold til bredbånd mangler endnu den nordlige del af kommunen – nærmere betegnet landområderne omkring Sdr. Omme og Filskov vest for Tingvejen. De første møder er afholdt i den anledning og en arbejdsgruppe fra de to lokalområder tager sig nu af det videre forløb. <p>5. Billund Kommune søgte ministeriet om midler til et forsøgsprojekt vedr. etablering af decentrale genbrugspladser i lokalområderne, delvist drevet af frivillige. Genbrugspladserne er nu, undtagen for Stenderups vedkommende etableret med frivillige omkring pasningen. De første evalueringer er afholdt. Vi venter spændt på, om man vil høre på fornuftig tale fra lokale erfaringer i den sammenhæng. Generelt er borgerne glade for pladserne, men også lidt trætte af, at skulle køre 2 steder hen med ting, som ikke kan afleveres lokalt. Her ser der</p>

	<p>særligt ud til at være et stort behov for at kunne aflevere elektriske artikler lokalt.</p> <p>6. Lige som ved forrige kommunalvalg blev der også i 2017 afholdt valgmøde i regi af BLDR. Vi afholdt mødet i Bakkehallen i Hejnsvig med ligeså mange høvdinge som indianere. Emnerne var Turisme, Bysanering og Byfornyelse og Infrastruktur i Billund Kommune.</p> <p>7. Arbejdet med stier og BLDRs mangeårige ønske om at binde kommunen sammen med stier står aktuelt i stampe. Dog må vi til politikernes ros sige, at det nu ser ud til at der er politisk velvilje til at tilføre en stipulje midler, så fremtidige stier bliver etableret som dobbeltrettede asfalterede stier vedligeholdt og ryddet af kommunen. At det skulle tage 11 år at nå så langt er kun beklageligt. Men den der bliver ved i mange år opnår også resultater. Så må vi håbe at skattegrundlaget også bliver i top i de kommende år.</p> <p>8. Lige nu arbejdes der igen med indholdet til dialogmøde med økonomiudvalget i juni måned.</p> <p>9. Også i år skal der lyde en stor tak til dig Holger for at du vedligeholder vores hjemmeside så flot. Det er guld værd også at have dig som makker der. Du har forstand på det og er godt skrivende. Tak til Holger for dette store arbejde. Når dette er sagt også tak til Jørgen for trofast kasserertjeneste siden vi startede og Ole for næstformandsarbejdet.</p> <p>10. Til sidst tak til jer alle for det store engagement I alle udviser både i forhold til det lokale arbejde hjemme hos jer selv og vores fælles arbejde i BLDR. Sammenhængskraften i dette arbejde er uvurderlig ikke bare for os selv, men også for den fremtidige udvikling i hele Billund Kommune.</p> <p>Og som jeg også sagde sidste år, og det kan ikke siges for tit eller tydeligere: Det skal være mit fortsatte håb, at både lokalområderne og Landdistriktsrådet og dermed Billund Kommune også fremover må nyde godt af vores fælles engagement, og at det også fremover må lykkes at tænke hele kommunen, såvel land som by, ind i vores arbejde.</p> <p>11. Skulle jeg have et overordnet ønske til fremtiden – både den nære fremtid og den lidt længere ude i horisonten – må det være, at vi som landdistriktsråd og lokalråd må evne at finde en frugtbar og overkommelig balance i forhold til de kræfter vi lægger i samarbejdet med Billund Kommune. Der har i nogle af sagerne været en tendens til at gå administration og petitesse rytter i det, og det er ikke til gavn for nogen. Kun ved stadig at være helt tydelig på vore behov bliver vi i stand til konstruktivt at kunne tage imod den udstrakte hånd Billund Kommune, alt andet lige, har rakt os de senere år. Udfordringen bliver således at docere vore egne lokale ressourcer på en måde, så der på sigt bliver tale om et udviklende og kvalitativt samarbejde mellem vore lokalområder og Billund Kommune. For frivilliges tid har jo også en grænse.</p> <p>Debat: Årsmødet godkendte formandens beretning. Debatten foregik under punktet eventuelt.</p>
4	<p>Kassererens beretning.</p> <p>Jørgen Svanberg fremlagde regnskabet, der blev godkendt.</p> <p>Nytårsaften 2017 havde vi et indestående i banken på 24.222,05 DKK mod 36.273 DKK ved årets begyndelse. Fra Billund Kommune modtog BLDR 188.000 DKK i 2017.</p> <p>162.500 DKK gik videre til de otte landsbyråds aktiviteter og driften i landsbyerne. Knap 20.000 DKK anvendtes til bestyrelsesmøder, årsmøde og vælgermøde i Bakkehallen. Godt 16.000 DKK anvendtes til annoncering.</p> <p>Debat:</p> <p>Annoncering er dyr, men vore vedtægter tilsiger, at vi skal indkalde til årsmødet. Det må kunne gøres billigere. Er en ændring af vedtægterne nødvendig? Kan vi få plads på kommunens informationsside i ugeaviserne, eller skal vi bruge Facebook? Hvis vi får plads på kommunens avisside kan det være vanskeligt at opretholde vor profil som uafhængig forening. Så hellere betale og/eller udvikle BLDRs brug af Facebook.</p> <p>Årsmødet godkendte kassererens beretning.</p>

5	Indkomne forslag. Ingen.
6	Valg af to revisorer og en revisorsuppleant. Revisorer: Gregers Lindhardt og Charlotte Kastrup Larsen genvalgt. Suppleant: Lona Linding genvalgt.
7	<p>Eventuelt.</p> <p>A) Kurt Jensen, der er medlem af byrådet, spurgte formanden om hans syn på effekten af landdistriktspolitikken og -puljen. Formanden ser politikken som en bred ramme med mange muligheder. Anvendelse af ildsjæleværksteder skal ikke ske for ofte, da vi i al fald inden for turismudvikling nok har været for ambitiøse. Landdistriktpuljen foreslår vi nok anvendt på en lidt anden måde, da det vil være hensigtsmæssigt at give lokalrådene fri rådighed over penge til brug i lokalområdet. Vi vil rejse spørgsmålet overfor Økonomiudvalget, som vi snart har møde med. Landdistriktsrådet får forelagt indkomne ansøgninger til landdistriktpuljen før der træffes beslutning om tildeling på rådhuset. BLDR konstaterer, om ansøgningen opfylder kriterierne men prioriterer ikke ansøgningerne. Denne fremgangsmåde har nu fundet sin form. I de tilfælde, hvor der er ikke-anvendte midler tilbage efter årets sidste møde, kan vi foreslå byrådet anvendelse. Denne del af samarbejdet har endnu ikke fundet sin form.</p> <p>B) Jørgen Svanberg kommenterede udskiftning af de elektroniske infostandere, hvis indhold styres af VisitBillund. De er åbenbart teknisk forældede og skal udskiftes. Sagen er, at BLDR er medejer af standerne, men Billund Erhvervsfremme agerer, som om de er eejere. I al fald agerer de alt for hurtigt og enerådigt. Formanden oplyste, at han har været i kontakt med BE, hvilket ikke har kunnet ændre deres forhavende. – Efter årsmødet har formanden genlæst mail fra Lea Bennedsen, BE, der bekræfter, at skærmene blev betalt af BLDR til et projekt med et forløb på fem år. I 2016 konstaterede BE, at skærmene ikke længere virkede optimalt og derfor måtte udskiftes. På eget initiativ og uden dialog med landdistrikterne valgte BE at gøre skærmudskiftning til en del af Fremtidens Turistinformation, der er BEs ny projekt for turistinformationen i Billund kommune. BE har givet et tilbud til turistaktører i hele kommunen og håber at landdistrikterne vil være med. Vi oplever fortsat, at Billund Erhvervsfremme – dvs. Billund Kommune – prioriterer turisme udenfor megaattraktionerne i Billund meget lavt. Vi er tæt på, at kommunen udviser ligegyldighed overfor turisme i landdistrikterne. Vi har stadig ingen turistchef, eksempelvis.</p> <p>C) Om Hanne Tanvigs foredrag på årsmødet om nye bosætningsmønstre på landet. Hun sprang til som alternativ, da den oprindelige aftale gik i vasken. Der var stor tilfredshed med hendes foredrag. BLDR vil gerne være med i hendes forestående projekt.</p>

Cirka 18 deltagere havde fundet vej til årsmødet.

Aftenen indeholdt også:

- Foredrag
- Orienteringer

Se nedenfor ...

Før årsmødet – 1

Foredrag: **Bosætningsmønstre under forandring, v/ Hanne Tanvig, landdistriktsforsker.**

Aftenen indledtes med en opfordring til landsbyerne: Træd i karakter!

- Adskil fakta fra myter.

Det er en myte, at indbyggere i stort antal søger ind til byerne.

Fakta er, at der sker en sivning til byerne, og at byer i krisetider tiltrækker mennesker, hvis ellers de kan sælge deres huse. Det statistiske billede af massiv flytning til byerne har andre årsager end massiv flytning. Fra landet forsvinder mange på grund af alderdom.

Der er en ny trend på vej.

Mange flytter den modsatte vej fra by til land, og flere taler om det.

Veluddannede søger ud til natur, miljø, god plads, overskuelige forhold, mental ro og sociale miljøer, hvor de stadig kan passe deres arbejde takket være de elektroniske hjælpemidler. I årene 2015-2016 viser ny økonomisk fremgang en stor udflytning fra Århus og København. Nogle vælger et nyt sted indenfor pendlingsafstand. Andre flytter efter nyt arbejde eller er selvstændige med frihed til at bo, hvor de vil takket være blandt andet elektroniske hjælpemidler i en hypermobil verden. Disse tilflyttere er af en ny kaliber i lokalområderne. De har penge, uddannelse og energi.

- Næsten al politik er baseret på en udviklingsmodellen med modsætning mellem center og periferi.

Drop Center-periferi-modellen. Den er skadelig for landdistrikterne. Lad jer ikke begrænse.

Centret antages at være stærkt, da de økonomiske institutioner har til huse i byerne, og periferien fremstilles som svag. Center-periferi-modellen bruges i alle skalaer, dvs. både landsbyer-centerbyer, provinsbyer-hovedstad, Europa-Afrika, osv. Det logiske udgangspunkt er, at der skal være et sted at hente ressourcer til udvikling fra. Udvikling kommer fra penge.

Globalisering er en udvikling, som ikke kan styres, og velfærdsstaten reduceres, da dens udgifter ligeledes har vist sig vanskelige at styre. Der er kun landsbyerne til at skabe ny udvikling fra nedenu og opad.

Velfærdsstaten var god for landdistrikterne efter kommunalreformen i 1970, hvor de nye rådshuse med ny faglig professionalisering skabte mange arbejdspladser til især kvinderne, som kom ud på arbejdsmarkedet. Kommunalreformen i 2007 var derimod ødelæggende for landdistrikterne, hvor mange rådshuse blev lukket. Velfærdsstaten lader landdistrikterne forstå, at de må klare sig selv, hvilket også er følgen af globaliseringens udflytning af arbejdspladser.

- Vælg en ny udviklingsmodel: Skab jeres egen udvikling.

Vigtigt: Landdistrikterne skal samarbejde med globale kræfter.

Hidtil har projekter i landdistrikterne haft fokus på forhold, der vedrører indbyggernes fritid.

Der har været tale om en slags hverdagsmageri, som har vedligeholdt den sociale kapital.

Resultaterne af de enkelte projekter har måske været af kortere varighed, men de har både vedligeholdt det eksisterende sammenhold og givet nyt sammenhold. De har frem for alt været afhængige af ildsjæle.

Der er imidlertid grænser for ildsjælenes frivillighed og arbejdsindsats i foreningsliv.

Nogle ildsjæle vil noget mere, som skal være mere forpligtende. De er ikke tilfredse med en årlig fest.

Her er social kapital ikke nok. Der er også brug for entreprenørskab og iværksætterier.

Model for lokal strategisk kapacitet med tre hovedelementer, som alle skal anvendes:

1) mennesker, 2) fysiske forhold og 3) erhverv.

De bindes sammen i en organisering, som skal kunne drive alt. Organiseringen skal kunne tage ressourcer fra globale kilder ind, og den skal kunne sende sine lokale ressourcer (produkter) ud i verden.

Indtil nu har landdistrikterne fokuseret for lidt på erhverv og på påvirkninger udefra.

Det er ikke nok, at et lokalområde har pæne fysiske forhold og en webside.

Hanne Tanvig gav især eksempler fra Rødding i Salling, der var skrevet ud af den nye storkommune Skives udviklingsplan, selv om byen har haft rådhus indtil 2006. Det ville Rødding ikke leve med.

Omkring 1970 formåede byen at omstille sig fra landboområde til møbelindustri, men hvad skal den nu?

Den vil være æblets by med mange gamle æblesorter ved Spøttrup borg. De er tilpasset klima og jord.

Der er også en række andre projekter med væksthuse, ehandel med blandt andet møbler, m.m.

- Opbygning af kapacitet til udvikling sker i tre trin:

1. Mobilisering.

Her har borgerne typisk fokus typisk på forskønnelse af egnen.
De påtager sig projekter gennem med en række kulturelle og sociale tiltag.

2. Modningsfase.

Her arbejder borgerne med større og tværgående projekter.
De skriver lokale udviklingsplaner.
De samarbejder med kommunen.
De indleder samarbejde med erhvervslivet.

3. Den professionelle fase.

Udarbejdelse af udviklingsstrategier.
Professionel organisering med deltagelse af professionelle erhvervs personer.
Indgåelse af økonomiske forpligtelser.
Erhvervsprojekter igangsættes – gerne med globale samarbejdspartnere.

• **Handling tæller.**

Det samme gør gode idéer!

En god reklametekst er ikke tilstrækkelig.

Kommunen går med, når den ser, at der er konkret handling.

• Frivillighed har hidtil været anset som et gratis gode for lokalsamfundet.

Det er det stadigvæk, men der skal mere til. Landdistrikterne har behov for faglig dygtighed. Især nu.
I eksemplet Rødding på Salling fører de allerede nu til nyansættelser.

• NB: Lad ikke udvikling ske ved hjælp af betalte konsulenter udefra.

Heller ikke under ledelse af kommunen.

Brug lokale frivillige kræfter, eller frivillige udefra.

Litteratur af Hanne Tanvig:

- *Fem viser vejen: fra småprojekter til lokal strategisk udvikling i yderområder.*
Rapport 89 sider fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet 2015:
Link: http://ign.ku.dk/formidling/publikationer/rapporter/filer-2015/smaaprojekter_strategisk_udvikling_samlet.pdf
- *Organisering af lokalsamfunds udviklingsarbejde: lokal strategisk kapacitet i landdistrikter.*
Rapport 94 sider fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet 2016:
Link: http://ign.ku.dk/formidling/publikationer/rapporter/2016/Organisering_af_lokalsamfunds_udviklingsarbejde_web.pdf
- *Tid til nye synsvikler og opskrifter.* 3 sider artikel i Tidsskriftet Momentum+, Årg. 14, nr. 3. 2016.

Læs mere om Hanne Tanvig her: <http://forskning.ku.dk/find-en-forsker/?pure=da/persons/309763>

Før årsmødet – 2

Orientering om aktuelle bosætningsforhold i Billund Kommune, v/ Marianne Witte, bosætningskoordinator.

Billund Kommune har gode muligheder for at tiltrække nye borgere, da vi pr 100 indbyggere har 133 jobs. Mange burde flytte hertil, men antallet steg i 2017 kun med 203.

Vort sted på jorden er ikke unikt, når vi ser på kultur og natur, men mange af jobbene er unikke.

Det gælder navnlig hos Lego. Fra hele verden tiltrækker Lego ansatte specialister, der vælger virksomheden, men ikke egnen som sådan. De er nomadefamilier, der gerne køber hus i Billund, men ved første krisetegn flytter de videre til et andet sted i verden. Cirka 100 specialister forlod i 2017 ikke blot Lego, men Danmark.

Lego har mange lokale underleverandører, som har medarbejdere. De forlader ikke Billundområdet, da Lego fungerer godt. Derfor kan underleverandørerne fastholde og ansætte mange medarbejdere.

Denne opdeling af arbejdstagerne i jobsøgende med potentiale for varig bosætning og i globalt rejsende specialister har fået os i Billund Erhvervsfremme til at arbejde med et nyt projekt, der skal gøre indsatsen for bosætning mere enkel overfor specialisterne: Keep it simple, kalder vi projektet.

Ud over hele familier arbejder vi med i hovedsagen to målgrupper, enlige forældre med børn og såkaldte identi-

tetssøgende. Sidstnævnte er borgere fra større byer, som søger et enklere liv og mere overskuelige rammer i hverdagen, men de springer ikke direkte til huskøb i en landsby. De vil gerne indlede deres nye liv i et lejemål og de vil ikke nødvendigvis eje en bil fra dag 1, så der skal være en velfungerende offentlig transport. Disse nye tilflyttere vil gerne købe hus, når de har set egnen an. De enlige forældre flytter til vor egn af mere praktiske årsager. Vi vil reducere tid til pendling til arbejdsplads i vor kommune for at kunne være mere sammen med deres børn.

Der er kommet nye folk til Billund Erhvervsfremme. Brug os.

I er velkomne til at levere deres lokalfoldere, som vi gerne lægger i velkomstmapperne.

Af indbyggerne i vor kommune kommer ca. 2.500 fra andre lande (= knap 10 %).

Ud over specialisterne til Lego kommer der mange til landbruget fra Østeuropa, fx Polen, Litauen, Rumænien og Ukraine. De bosætter sig især i Filskov og Sdr. Omme. De kommer fra landområder i deres hjemlande og ved intet om Danmark, når de kommer for at arbejde. De er hårde sejttrækkere, der gør en stor arbejdsindsats og derfor er meget vellidte. I begyndelsen vil de intet betale for bolig, men de, der bliver, køber gerne huse.

Flygtninge fylder meget lidt i bosætningskoordinatorens hverdag, navnlig fordi hun ikke har dem som opgaveområde.

Alle lokalsamfund – på nær Vesterhede – kører efter Billund erhvervsfremmes opfattelse godt. Billund Kommune er ikke som fx Fredericia Kommune. Med indførelsen af landdistriktspolitikken i forrige valgperiode er Billund Kommune kommet i balance. Der sker flytning indenfor kommunen, men den sker fra åbent land til centerbyerne Billund og Grindsted. Kun få søger landsbyerne, da infrastrukturen for transport til centerbyerne er ringe.

Forureningssagen i Grindsted er ikke god for udvikling af bosætning i Grindsted. Lokale tilflytter fra landområderne, da de føler stor tilknytning til Grindsted.

Efter årsmødet

Kort orienteringsrunde om aktuelle aktiviteter i lokalområderne.

Filskov:

- I arbejdet med ny udviklingsplan er der foreløbig afholdt to møder. Vi har haft mange unge med.
- Første etape af en ny mountain bike sti er netop åbnet.
- To huse er under førelse. To lejeboliger planlægges.
- Friskolen og plejehjemmet konstaterer, at der er god økonomi i at drive tingene selv.

Hejnsvig:

- Helhedsplan for byen inkl. Hejnsvig skole er på vej.
- Nyt bynet er på vej. Det er mere anvendeligt for mobiltelefoner.

Sdr. Omme:

- Genbrugspladsen er taget i brug, men det fungerer ikke helt godt. Samarbejde med driftsleder Peder Skov fra Grindsted Affaldsdeponi er ikke velfungerende.

Denne melding fra Sdr. Omme førte til en kort debat om de tre nye genbrugspladser, hvor frivillige står for en del af driften. Filskov og Vorbasse gav udtryk for samme erfaringer som Sdr. Omme.

Problemet synes at være modvilje mod selve projektet med fra de ansatte medarbejdere på bemandede genbrugspladser, som skal servicere de frivillige og skifte fyldte containere ud med tomme.

Der mangler et par genbrugskategorier, fx til elektronik. Da der ikke er en container til udtjent elektronik, placerer borgerne den i genbrugsrummet til funktionsdygtige ting. Fra dette må andre borgere frit tage dem med hjem, hvor de opdager, at elektronikdinsen ikke virker. Den samme ting vender derfor tilbage

flere gange, hvilket har en uheldig virkning på borgernes respekt for pladsen og systemet. Udtjent elektronik ender derfor fx i blandet affald, hvilket ikke er i hensigtsmæssigt. Halve løsninger duer ikke.

Skjoldbjerg-Almstok.

- Der arbejdes med planer for bysanering, infostander og renovering af medborgerhuset.

Urup-Nollund Eg.

- Der arbejdes med kommende aktiviteter i Urup Forsamlingshus.

Stenderup- Krogager:

- Helhedsplan etableres i 2018.
- Genbrugsprojektet lader vente på sig.
- Stietableringen fra 2016 er endnu ikke effektueret.
- Gruppe nedsat, som arbejder med Bane-Danmark.

Vesterhede:

- Der diskuteres modtagelse af de tilflyttere, der kommer af sig selv.

Vorbasse:

- Projekt byfornyelse fylder meget.